

ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิต สาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

The Effect of Using Group Dynamics on Analytical Thinking of Thai Language Students in Social Literature Course

ทรงภพ ขุนมธูรส^{1*} กาญจนา วิชญาปกรณ์² และกฤษฎยากาญจน์ โตพิทักษ์³
Songphop Khunmathurot^{1*}, Kanchana Witchayapakorn² and Krittayakan Topithak³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 68 คน แบ่งเป็น กลุ่มการเรียนที่ 1 จำนวน 32 คน และกลุ่มการเรียนที่ 2 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบทีแบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระ (t-test dependent) ผลการศึกษาพบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยมีคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหลังใช้กระบวนการกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยมีพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 2.57$) (S.D. = 0.41) มีคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 77.78 และนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยมีความพึงพอใจต่อการใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) (S.D. = 0.58)

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม วรรณกรรมกับสังคม

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร

Program in Thai Language, Faculty of Education, Naresuan University

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร

Program in Thai Language, Faculty of Humanities, Naresuan University

³ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร

Program in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Naresuan University

*Corresponding author; email: songphop.kh@gmail.com

(Received: 24 February 2020; Revised: 19 June 2020; Accepted: 10 July 2020)

Abstract

This research is an experimental research. The objectives of this research are 1) to study the effect of the group dynamics on the critical thinking skills of the Thai major students in Social Literature Course; 2) to study group behavior of Thai language students from using group dynamics method in Social Literature Course; 3) and to study the satisfaction levels of the Thai major students in Social Literature Course. The samples were the second-year Thai major students of semester 1/2018 from Faculty of Education, Naresuan University. There were 68 students, and are divided into two groups: the first group consists of 32 students, and the second group 36 students. The research tools are the group dynamics teaching plans, the group observation forms, and the satisfaction with group dynamics questionnaires. The data analysis is based on statistics methods: frequency (f), percentage (%), mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and t-test dependent. The result of the research is that the critical thinking skills of the sample students have improved after the application of group dynamics in Social Literature Course with the statistical significance of .01. The level of the group behavior of the students after the application of group dynamics method is quite high ($\bar{x} = 2.57$) (S.D. = 0.41), Have the analytical thinking scores after using group processes of up to 77.78 percent., and the students have a good satisfaction with the group dynamics ($\bar{x} = 4.30$) (S.D. = 0.58)

Keywords: Critical thinking skills, Group dynamics, Social literature course

บทนำ

รายวิชาวรรณกรรมกับสังคมเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษารูปแบบของวรรณกรรม แนวคิดหรือภาพสะท้อนของสังคมและการเมืองไทยจากวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัยและ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมและการเมือง จากคำอธิบายรายวิชาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนจะต้องได้ฝึกการสังเกต คิดวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ อธิบายในประเด็นข้อดีข้อเสียและความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมและการเมืองจากการอ่านวรรณกรรม สรุป และอภิปรายผลได้ (ทรงภพ ขุนมธุรส, 2561) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น การบรรยายและมอบหมายงานให้ทำนอกเวลาเรียนเป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม พบว่า ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อนร่วมชั้นเรียนค่อนข้างน้อย และมีคะแนนการวิเคราะห์วรรณกรรมกับสังคมแบบงานกลุ่มค่อนข้างต่ำกว่างาน รายบุคคล เนื่องจากการทำงานกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ร่วมกันจากการตั้งคำถามที่ผู้สอนมอบหมายและ คำถามจากเพื่อนในกลุ่ม ได้สะท้อนความคิด และผู้เรียนได้อภิปรายเหตุผลตามหลักวิชาการจนกว่าจะได้ข้อสรุป ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีในระดับสูงขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการวิเคราะห์วรรณกรรมกับสังคมจึงเป็นกลไกให้ ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ อธิบาย สรุป และใช้การอภิปรายได้ดีกว่าการปฏิบัติงานรายบุคคล เนื่องจากการ คิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่า ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีจุดมุ่งหมายคืออะไร และส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญในแต่ละเหตุการณ์มีความเกี่ยวข้องกัน อย่างไรบ้าง สามารถอธิบายในประเด็นหรือองค์ประกอบของข้อมูลที่ศึกษาได้อย่างครอบคลุมและสามารถ เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาด้วย (สุวิทย์ มูลคำ, 2547) การคิด

วิเคราะห์เป็นวิธีการสำคัญในการเรียนการสอน ดังที่ อาร์ม โพลีพัฒน์ (2550) ได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์สามารถพัฒนาได้ เนื่องจากเป็นเรื่องของทักษะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทางสมองตามทฤษฎีของ Bloom ว่าด้วยการอธิบายขั้นตอนและความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถนำความคิดต่าง ๆ มารวมกันส่งผลให้เกิดมโนทัศน์ใหม่ ๆ และเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี เมื่อผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ที่ดีจะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาและดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเรียนการศึกษา การทำงานการคิดวิเคราะห์มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) ได้แก่ 1) ความสามารถในการตีความ 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะวิเคราะห์ 3) ความช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างถาม และ (4) ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

ส่วนกระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics) เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และโต้ตอบกันกับสมาชิกแต่ละกลุ่มได้อย่างเสรี ก่อให้เกิดการกระตุ้นให้คิด ใช้ความรู้ที่มีอยู่ในของสมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและโต้ตอบกันภายในกลุ่ม โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้สรุปและเป็นผู้นำการอภิปราย เพื่อให้กลุ่มได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการคิดวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ ซึ่งคำตอบที่ได้มานั้นเกิดจากการระดมความคิดแก้ปัญหาของสมาชิกภายในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะใช้ความรู้ความสามารถของตนในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับมอบหมาย นั่นคือ วิธีการที่ใช้วิเคราะห์ในรายวิชาการธรรมกับสังคมนั่นเอง นอกจากนี้กระบวนการกลุ่มยังช่วยให้สมาชิกแต่ละคนปรับตัวเข้าหากัน ทำงานร่วมกันในเวลาอันจำกัดและเพื่อให้ได้ผลการเรียนที่ดีในรายวิชาดังกล่าว สมาชิกในกลุ่มจึงช่วยกันแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน อีกทั้งยังช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยกันระดมสมองและความร่วมมือกันส่งผลให้การทำงานสำเร็จในระยะเวลาอันสั้น ดังที่ Kurt Lewin (1947) อ้างถึงใน สุรัชยธรรมวิธีกุล และญาณพินิช วชิรสุรงค์ (2559) ได้กล่าวถึงแนวคิดพฤติกรรมกลุ่มไว้ว่า พฤติกรรมกลุ่มจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์กันในรูปแบบของการกระทำ ความรู้สึก ความคิด มีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มที่ทำให้การทำงานเป็นไปได้ด้วยดี

ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้กระบวนการกลุ่มของทิสนา แคมมณี (2558) ที่กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม จะเริ่มตั้งแต่การที่สมาชิกเริ่มเข้าร่วมกลุ่ม ทำให้เกิดบทบาทเนื่องจากอิทธิพลของสมาชิกในกลุ่ม ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลง ซึ่งก็ขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่น การจัดการ ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิก ปัจจัยเหล่านี้ย่อมทำให้กระบวนการกลุ่มได้พัฒนาไปสู่จุดหมายปลายทางได้นั้นเรียกว่า “พลวัตของกลุ่ม” (Group Dynamics) หรือกลุ่มสัมพันธ์ โดยมีขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ 1) ขั้นสลายพฤติกรรม 2) สร้างมนุษยสัมพันธ์ 3) สร้างสรรค์ 4) การระดมความคิด และ 5) การประเมินผล

ส่วนนันทวรรณ แก้วโชติ (2560) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จะมีสมาชิกมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ระยะเวลาเรียน ลักษณะเนื้อหา และกิจกรรมที่จัด ขนาดของกลุ่มย่อยที่มีจำนวนสมาชิกประมาณ 5-6 คน จึงจะเหมาะสมเพราะทุกคนในกลุ่มจะร่วมกันคิดแก้ปัญหา หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยทั่วถึงกันและทุกคนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ขั้นเตรียมการสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดเตรียมวางแผนการสอน โดยเตรียมหัวข้องานที่จะมอบหมายให้ทำเป็นกลุ่ม กำหนดจุดมุ่งหมาย เวลา วิธีการ ตลอดจนเตรียมสื่อการสอนและเอกสารที่ต้องใช้ในการสอน 2) ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วย (1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นจูงความสนใจของผู้เรียนเข้าสู่บทเรียน ให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ อาจใช้วิธีทวนความรู้เดิม สนทนา ชักถาม อภิปรายนำเรื่อง เป็นต้น นอกจากนี้

ผู้สอนควรได้แจ้งจุดประสงค์การสอน แจ้งขั้นตอนการทำกิจกรรม กำหนดเวลา และข้อตกลงอื่น ๆ ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันก่อนเข้ากลุ่มทำกิจกรรม (2) ชั้นสอน เริ่มจากการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามจำนวนที่เหมาะสม และใช้วิธีแบ่งกลุ่มที่น่าสนใจ หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ แล้วจึงแจกใบงานให้กลุ่มทำกิจกรรมเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด แต่ละกลุ่มสรุปผลรายงานของกลุ่มตามที่ผู้สอนกำหนด (3) ชั้นสรุป ให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปความสำคัญจากการรายงานของแต่ละกลุ่ม และสนทนาและซักถามประเด็นปัญหาสำคัญเพื่อการวัดผล 3) ชั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนประเมินจากการทำงานกลุ่มของผู้เรียนว่าผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน เกิดเจตคติและทักษะการทำงานกลุ่มมากน้อยเพียงใด บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ ผู้สอนควรประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ความกระตือรือร้นในการแบ่งกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความสนใจ ความกล้าแสดงออก ลักษณะการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี เป็นต้น

งานวิจัยของ สุชาติ ปิติพร (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการคิดวิเคราะห์ พฤติกรรมกลุ่ม และความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน จำนวน 25 คน ที่ได้รับการเลือกมาแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการพัฒนาการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีพัฒนาการของพฤติกรรมกลุ่มอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของอุษา ไชยชนะ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 55 คน พบว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา ที่เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากความเป็นมาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม และศึกษาพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม และเป็นแนวทางให้กับผู้สนใจในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

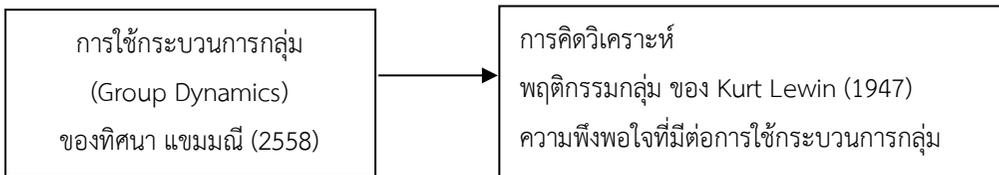
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

สมมติฐานในการวิจัย

นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยทั้งสองกลุ่มมีคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีพัฒนาการทางการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีพฤติกรรมกลุ่มอยู่ในระดับดี และนิสิตมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร จำนวน 2 กลุ่มการเรียน แบ่งเป็น กลุ่มที่ 1 จำนวน 32 คน และกลุ่มที่ 2 จำนวน 36 คน รวมจำนวนทั้งหมด 68 คน ที่ได้รับการเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 208232 วรรณกรรมกับสังคม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งการแบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม เพราะว่าการที่จะพัฒนาความสามารถของนิสิตและมองเห็นพฤติกรรมของนิสิตได้อย่างชัดเจน โดยนิสิตแต่ละกลุ่มมีคุณลักษณะที่เหมือนกัน คือ ตั้งใจเรียนและมีระดับผลการเรียนที่ใกล้เคียงกัน

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้กระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ 2) พฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม และ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 6 แผน ได้แก่

แผนที่ 1 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรม

แผนที่ 2 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมืองไทย

แผนที่ 3 เรื่องการศึกษาบริบทของวรรณกรรม

แผนที่ 4 เรื่องทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาวรรณกรรมกับสังคม

แผนที่ 5 เรื่องแนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษาวรรณกรรมกับสังคม

แผนที่ 6 เรื่องการศึกษากระบวนการทัศน์เชิงสังคมในวรรณกรรม

แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนตามกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ (1) ช้่นนำ (2) ช้่นสอน (3) ช้่นวิเคราะห์ (4) ช้่นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ และ (5) ช้่นประเมินผล โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ ที่ผ่านการตรวจคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .31-.80 มีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .33-.76 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในเท่ากับ .71

3. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 5 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 ที่ผ่านการตรวจคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 ที่ผ่านการตรวจคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยมีขั้นตอนการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงและอธิบายเนื้อหา วัตถุประสงค์ของรายวิชา และวิธีการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มให้แก่ นิสิตกลุ่มเป้าหมาย

2. ทำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการธรรมกับสังคมกับ นิสิตกลุ่มเป้าหมาย

3. ดำเนินการสอนนิสิตกลุ่มเป้าหมาย โดยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาการธรรมกับสังคม จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบเรียนต่อสัปดาห์ โดยผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ตามความสมัครใจ และในกลุ่มจะต้องมีหัวหน้ากลุ่มและสมาชิก โดยจะมีการหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้ากลุ่มจนครบทุกคน โดยหัวหน้ากลุ่มจะต้องดำเนินการเป็นผู้นำในการตั้งประเด็นปัญหาและสรุปผลการอภิปรายการวิเคราะห์วรรณกรรมที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยการแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ได้รับมอบหมาย หลังจากได้ข้อสรุปแต่ละกลุ่มจะต้องส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลการคิดวิเคราะห์หน้าชั้นเรียน

4. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและให้คะแนนนิสิตรายบุคคล

5. ทำการทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์หลังเรียนกับนิสิตกลุ่มเป้าหมาย

6. นิสิตทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เพื่อศึกษาการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการธรรมกับสังคมด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยค่าทีแบบกลุ่มไม่อิสระ

2. วิเคราะห์ศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการธรรมกับสังคม ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-1.49 หมายถึง พฤติกรรมกลุ่มอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50-2.49 หมายถึง พฤติกรรมกลุ่มอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50-3.00 หมายถึง พฤติกรรมกลุ่มอยู่ในระดับสูง

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการธรรมกับสังคม

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-1.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50-2.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50-3.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50-4.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม แสดงได้ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละนิสิตสาขาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 จำแนกตามระดับคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม

ระดับการคิดวิเคราะห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป	3	9.38	24	75.00
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 75-79	3	9.38	3	9.38
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 70-74	6	18.75	2	6.25
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 65-69	14	43.75	3	9.37
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 60-64	6	18.74	0	0.00
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 55-59	0	0.00	0	0.00
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 50-54	0	0.00	0	0.00
รวม	32	100	32	100

จากตาราง 1 พบว่า นิสิตสาขาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 มีระดับคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 65-69 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 ในขณะที่ระดับคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 80 ขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 75

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละนิสิตสาขาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 จำแนกตามระดับคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม

ระดับการคิดวิเคราะห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป	10	27.78	28	77.78
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 75-79	3	8.33	4	11.11
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 70-74	5	13.89	3	8.33
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 65-69	13	36.11	1	2.78
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 60-64	5	13.89	0	0
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 55-59	0	0	0	0
คะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 50-54	0	0	0	0
รวม	36	100	36	100

จากตาราง 2 พบว่า นิสิตสาขาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 มีระดับคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 65-69 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.11 ในขณะที่ระดับคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 80 ขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 77.78

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม

นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1						
การคิดวิเคราะห์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	df	t-test	sig
- ก่อนเรียน	32	69.25	5.24866	31	15.369	.001
- หลังเรียน	32	80.53	5.61096			
นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2						
- ก่อนเรียน	36	71.89	7.32033	35	14.187	.001
- หลังเรียน	36	81.39	5.23329			

P<.01

จากตาราง 3 พบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 และ 2 มีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย กลุ่มที่ 1 จากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม	2.45	0.63	ค่อนข้างสูงค่อนข้างสูง
ความร่วมมือกันทำงาน	2.27	0.69	ค่อนข้างสูง
การแสดงความคิดเห็น	2.33	0.71	สูง
การรับฟังความคิดเห็น	2.53	0.63	ค่อนข้างสูง
ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน	2.47	0.68	
รวม	2.41	0.43	ค่อนข้างสูง

1.00-1.49 = พอใช้ 1.50-2.49 = ค่อนข้างสูง 2.50-3.00 = สูง

จากตาราง 4 พบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 มีพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $2.41 \pm .43$ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกลุ่มแต่ละรายการพบว่า มีการรับฟังความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $2.53 \pm .63$

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความพฤติกรรมกลุ่มของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 จากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม	2.35	0.60	ค่อนข้างสูง
ความร่วมมือกันทำงาน	2.62	0.49	สูง
การแสดงความคิดเห็น	2.53	0.51	สูง
การรับฟังความคิดเห็น	2.68	0.46	สูง
ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน	2.71	0.46	สูง
รวม	2.57	0.41	สูง

1.00-1.49 = พอใช้ 1.50-2.49 = ค่อนข้างสูง 2.50-3.00 = สูง

จากตาราง 5 พบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 มีพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ± 0.41 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกลุ่มแต่ละรายการพบว่า มีความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน การรับฟังความคิดเห็น ความร่วมมือกันทำงาน และการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ± 0.46 2.68 ± 0.46 2.62 ± 0.49 2.53 ± 0.51 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 ที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
ความพึงพอใจอาจารย์ผู้สอน	4.70	0.47	มากที่สุด
ความพึงพอใจในการทำงานกลุ่ม	4.37	0.61	มาก
ความพึงพอใจในการคิดวิเคราะห์	4.57	0.50	มากที่สุด
ความพึงพอใจในกิจกรรมกลุ่มกระตุ้นให้คิด	4.20	0.40	มาก
ความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอน	4.17	0.83	มาก
รวม	4.30	0.58	มาก

1.00-1.49 = น้อยที่สุด 1.50-2.49 = น้อย 2.50-3.49 = ปานกลาง 3.50-4.49 = มาก 4.50-5.00 = มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 มีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ± 0.58 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจแต่ละรายการพบว่า ความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอน และความพึงพอใจในการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ± 0.47 และ 4.57 ± 0.50 ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความพึงพอใจของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 ที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม

รายการประเมิน	Mean	S.D.	การแปลความ
ความพึงพอใจอาจารย์ผู้สอน	4.32	0.64	มาก
ความพึงพอใจในการทำงานกลุ่ม	4.24	0.66	มาก
ความพึงพอใจในการคิดวิเคราะห์	4.18	0.58	มาก
ความพึงพอใจในกิจกรรมกลุ่มกระตุ้นให้คิด	4.15	0.61	มาก
ความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอน	3.91	0.71	มาก
รวม	4.16	0.64	มาก

1.00-1.49 = น้อยที่สุด 1.50-2.49 = น้อย 2.50-3.49 = ปานกลาง 3.50-4.49 = มาก 4.50-5.00 = มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 มีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาการวรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ± 0.64 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจแต่ละรายการพบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

ภาพ 2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนิสิตทั้งสองกลุ่ม

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นิสิตสาขาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 มีการคิดวิเคราะห์ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 65-69 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 ในขณะที่คะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 80 ขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 75 นิสิตสาขาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 มีการคิดวิเคราะห์ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 65-69 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.11 ในขณะที่คะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการใช้กระบวนการกลุ่มร้อยละ 80 ขึ้นไป สูง

ถึงร้อยละ 77.78 นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 และ 2 มีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์หลังสูงกว่าก่อนการใช้กระบวนการกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยข้างต้น จะสังเกตเห็นได้ว่า นิสิตทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการใช้กระบวนการกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้เน้นการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน กล่าวคือ กิจกรรมในการเรียนการสอนจะเปิดโอกาสให้นิสิตได้คิด ตั้งคำถาม วิเคราะห์ ตีความ ซึ่งช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของอาร์ม โพร้พัฒนา (2550) ที่กล่าวว่า วิธีการคิดวิเคราะห์ที่สามารถสอนและพัฒนาได้ เพราะเป็นเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และเป็นทักษะที่เกิดขึ้นจากสมอง นอกจากนี้ผลการคิดวิเคราะห์ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา ปิติพร (2559) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า ผลการพัฒนาการคิดวิเคราะห์มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หลังจากการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน

2. นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 มีพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชา วรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $2.41 \pm .43$ นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 มีพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาวรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $2.57 \pm .41$

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะสังเกตเห็นได้ว่า นิสิตมีพฤติกรรมกลุ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อาจจะเป็นเพราะนิสิตทั้งสองกลุ่มมีความตั้งใจทำงานกลุ่ม กระตือรือร้นและแข่งขันกับเวลา ประกอบกับสมาชิกในกลุ่มได้มาจากความสมัครใจ จึงทำให้นิสิตมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี สอดคล้องกับคำกล่าวเกี่ยวกับการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2554) ที่กล่าวว่า การใช้กระบวนการกลุ่มเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนและการทำงาน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคตได้

3. นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 1 มีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชา วรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $4.30 \pm .58$ นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มที่ 2 มีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มในรายวิชาวรรณกรรมกับสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $4.16 \pm .64$ เมื่อโดยพบว่า ความพึงพอใจที่มีคะแนนสูงสุด คือ ความพึงพอใจอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการทำงานกลุ่ม ความพึงพอใจในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจในกิจกรรมกลุ่มกระตุ้นให้คิด และลำดับสุดท้าย คือ บรรยากาศในการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยข้างต้น สังเกตเห็นได้ว่า นิสิตมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีความกล้าคิดกล้าทำ ชอบแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่ม ชอบคิดค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเอง และชอบทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มากกว่าการฟังผู้สอนบรรยายเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา พรหมภาพ (2551) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2550 พบว่า ความพึงพอใจของนิสิตทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านรายวิชาในหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่า นิสิตได้รับความรู้ กำลังใจ และความเห็นอกเห็นใจจากผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผู้สอนเปิดโอกาสให้นิสิตได้เลือกอ่านวรรณกรรมที่กลุ่มสนใจ รวมทั้งได้ให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องในการวิเคราะห์และตีความอยู่เสมอ

ส่วนบรรยากาศในการเรียนการสอน ที่มีคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะว่า การคิดวิเคราะห์ วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีเวลาค่อนข้างจำกัดจึงทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเคร่งเครียด นอกจากนี้ วรรณกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้อ่านอาจมีหลายเรื่อง และเป็นเรื่องที่ดีความยากในเวลาอันจำกัด จากปัญหา ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุดทั้งสองกลุ่ม ในฐานะผู้สอน คิดว่าการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไปควรจะต้องมีการลดจำนวนชิ้นงานและเพิ่มเวลาในการจัดกระบวนการ กลุ่ม เพื่อให้บัณฑิตไม่รู้สึกเคร่งเครียดเกินไปและทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนานยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยการใช้กระบวนการกลุ่มสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสาขาวิชาการ ภาษาไทยได้ ดังนั้น ควรมีการใช้กระบวนการกลุ่มส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนิสิตอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทักษะ การคิดวิเคราะห์ที่มีความคงทน และส่งผลต่อการคิดระดับสูงด้านอื่นต่อไป
2. การใช้กระบวนการกลุ่มควรมีการควรมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เรียนในแต่ละกลุ่มให้มีธรรมชาติที่ ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกันอย่างชัดเจนของนิสิตทั้งสองกลุ่มการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลการเปรียบเทียบที่มีความ แตกต่างกันอย่างชัดเจนตามธรรมชาติของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดระดับสูงที่นอกเหนือจากการคิดวิเคราะห์ อาทิ การคิดแก้ปัญหา และคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ควรมีการเปรียบเทียบการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: ซีคเซส มีเดีย.
- ทรงภพ ขุนมธูรส. (2561). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 208232 วรรณกรรมกับสังคม*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิศนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวรรณ แก้วโชติ. (2560). *เอกสารการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)*. สงขลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2554). *ทักษะ 5C เพื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา พรหมภพ. (2551). *ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2550*. พิษณุโลก: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุชาติดา บิติพร. (2559). *การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้ กระบวนการกลุ่ม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- สุรัชย์ ธรรมทวีธิกุล, และญาณพินิจ วชิรสุรงค์. (2559). แนววิธีการพยากรณ์พฤติกรรมของมนุษย์ใน “พลวัตกลุ่ม” (Group Dynamics) ของ Kurt Lewin แห่ง M.I.T. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 10(23), 111-118.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อาร์ม โปธิ์พัฒน์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเขียนแผนผังมโนคติ (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษา ไชยชนะ. (2550). ผลการใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.